

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Politidirektoratet

Deres referanse:
22/6073 – SIST/LLE

Vår referanse:
22/242893 - 23

Dato:
08.02.2023

Hørings svar - forslag om en forskriftshjemmel i straffegjennomføringsloven om særskilte tiltak under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 09.12.2022.

Politidirektoratet har forelagt høringen for underliggende organer. Innspill fra Nordland politidistrikt er inkorporert i merknadene nedenfor.

Departementet foreslår at det gis hjemmel i straffegjennomføringsloven til å gi forskrift om særskilte tiltak under utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom. Forslaget innebærer at det gis en ikke tidsbegrenset forskriftshjemmel til avløsning av de midlertidige reglene i straffegjennomføringsloven kap. 3 A (oppheves 1. juli 2023) om tiltak under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom.

Straffegjennomføringsloven gir i dag i kap. 3 A særskilte regler om straffegjennomføring under utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom som smitter ved indirekte kontakt, dråpesmitte eller luftbåren smitte. Når Kriminalomsorgsdirektoratet har besluttet at det foreligger en slik situasjon, kan det gjøres tiltak som gjelder

- besøk i fengsel (§ 45 b),
- utelukkelse fra fellesskap med andre innsatte (§ 45 c),
- straffegjennomføring utenfor fengsel, hovedsakelig med elektronisk kontroll (§ 45 d),
- permisjon og frigang (§ 45 e), og
- straffavbrudd for gjennomføring av straff i samfunnet (§ 45 f).

Kapittel 3 A kom inn i straffegjennomføringsloven i 2020 til avløsning av en midlertidig forskrift gitt i medhold av smittevernloven § 7-12. Deretter er kap. 3 A blitt forlenget ved nye lovvedtak. Politidirektoratet har i tidligere prosesser gitt innspill om innholdet, direktoratets saksnr. [20/132116](#) (brev 20.11.2020), [21/3675](#) (brev 10.02.2021), 21/88786 (brev 19.10.2021) og [22/64263](#) (brev 28.04.2022).

Departementet påpeker behov for å gjøre hjemmelen for tiltak permanent, både fordi det kan bli mer smitte av nye varianter av covid og slik at man har en beredskap ved andre

Politidirektoratet

smittsomme sykdommer. Lovarbeid hvor de aktuelle hjemlene inkorporeres i de ordinære delene av straffegjennomføringsloven vil ta noe tid, bl.a. fordi man også skal endre andre deler av loven. Derfor ønsker man en forskriftshjemmel slik at man ikke kommer dit at kap. 3 A oppheves uten at man har hjemler på plass. Det forslaget til forskriftshjemmel som er sendt på høring krever ikke at forskriften gjøres midlertidig, men det bes om høringsinstansenes syn på spørsmålet.

Politidirektoratet er enig i at det bør gis en permanent hjemmel. Når det gjelder spørsmålet om forskriftshjemmelen bør kreve at en slik forskrift gjøres midlertidig, ser vi at det kan være hensiktsmessig å kreve det for å sikre at behovet for å kunne iverksette særskilte tiltak blir (re)vurdert. Vi antar at det også vil være noe av hensikten med å regulere i forskrift.

I høringsnotatet uttales at "departementet vurderer det foreløpig slik at innholdet i en eventuell forskrift i hovedsak vil kunne tilsvare innholdet i dagens kapittel 3 A, men at det må være et visst handlingsrom for justeringer og forbedringer". Det framgår ikke av høringsnotatet hvilke justeringer departementet ev. ser for seg. I dag er det i § 45 d et vilkår for å kunne beslutte straffegjennomføring utenfor fengsel at det ikke gjelder nærmere bestemte lovovertrædelser, samt at kapasiteten tilsier det og sikkerhetsmessige forhold ikke taler imot. I vårt hørings svar av 20.11.2020 uttalte vi bl.a. om bestemmelsen som da sto i § 45 c:

Politidirektoratet mener at de opplistede unntakene er viktige pga. det straffbare forholdets art. Både hensynet til alminnelig rettsoppfatning og hensynet til fornærmedes sikkerhet vil i slike tilfeller gjennomgående gjøre seg gjeldende. De opplistede unntakene omfattes av politiets prioriterte sakstyper og omfattes også av sakstyper det er knyttet særlige bekymringer til som følge av de tiltak som er iverksatt i samfunnet pga. pandemien. I andre saker hvor straffegjennomføring utenfor fengsel vil innebære en forhøyet sikkerhetsutfordring for fornærmede, legger Politidirektoratet til grunn at vilkåret i § 45 c om at "sikkerhetsmessige forhold ikke taler i mot" gjør at vilkårene for fotlenkesoning etter omstendighetene ikke er oppfylt, og ellers uansett vil kunne tilsi at det ikke besluttes. Direktoratet legger ellers til grunn at de hensynene som de opplistede unntakene ivaretar også kan gjøre seg gjeldende i andre saker og at kriminalomsorgen bør være tilbakeholdende med å beslutte straffegjennomføring utenfor fengsel der tunge allmennpreventive hensyn gjør seg gjeldende, eller i saker som gjelder integritetskrenkelser.

Den foreslåtte forskriftshjemmelen gir ikke anvisning på begrensninger som i dag følger av loven, utover at "tiltaket finnes nødvendig, og det ikke vil være uforholdsmessig overfor den innsatte". Høringsnotatet inneholder heller ikke uttrykkelige forutsetninger om at bestemmelsen gir hjemmel for å begrense tiltak ut fra slike formål. Nordland politidistrikt har påpekt at forholdet til unndragelsesrisiko ikke er drøftet i høringsnotatet. Distriktet framholder at det bør tydeliggjøres at både fare for unndragelse og gjentakelse skal kunne medføre begrensninger i straffegjennomføring utenfor fengsel. Politidirektoratet vil fremheve at det er viktig at innholdet i våre tidligere merknader til praktiseringen av regelverket blir ivarett, dvs. at kriminalomsorgen samrår med politiet for å unngå unndragelse og at kriminalomsorgen bør være tilbakeholdende med å beslutte straffegjennomføring utenfor fengsel der tunge allmennpreventive hensyn gjør seg gjeldende. Politidirektoratet vil bemerke at det er avgjørende at det i forskriften gis anvisning på vilkår som gjør at man kan begrense adgangen til å beslutte overføring til straffegjennomføring utenfor fengsel ut fra disse hensynene.

Politidirektoratet viser til de tidligere innspillene om dette som nevnt over og mener at disse synspunktene også bør tydeliggjøres ved behandling av lovhjemmel i proposisjonen.

Med hilsen

Kristine Langkaas
Seksjonssjef

Geir Jonatan Sharabi
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.